کنستانتین ئیستانیسلافسکی لە ساڵی (١٨٦٣)دا ماوەیەکی کەم پاش نەمانی یاسای بەندەفرۆشی ، ئازادکردنی بەندایەتی لەشاری مۆسکۆ لەدایك بووە .

ئەم ڕوداوە گرنگ‌و کەم وێنانەی کە لەسەردەمی ژیانی (٧٥) ساڵەی ئەودا ڕوویدا ، کارێکی زۆری بەسەر تەرزی بیرو کاری ئەودا هەبوو .

ئستلانیسلافکی بەشداری لەجەنگی یەکەمی جیهانی‌و شۆرشی گەورەی ڕوسیادا کردووە . لە ساڵی ١٩٣٨دا کاتێ بڵێسە سوتێنەرەکانی جەنگی جیهانی دووەم گەفی لەئەورووپا دەکرد . ئەویش چاوی لە دنیا لێك‌نا .

لەماوەی (٧٥) ساڵەی تەمەنی ئەودا گۆرانکاریەکی گەورە لەجیهاندا ڕووی داو ، هونەری (ئیستانیسلافسکی)یش هەمووددەم لەگۆڕان‌و پێشکەوتن دابوو ، ڕەنگ دانەوەی سەردەمەکەیشی بوو .

هونەری ئیستانیسلافکی لەئەنجامی کاری گەرانێکی بەردەوام بوو . فێربوونی تازەو لێکۆڵینەوە شێوەیەکی کاملی پێ‌بەخشی .

ئیستانسلافسکی نازناویەتی ، ناوی ڕاستی (کنستانتین ئەیکس)ەو منداڵی یەکێك لەخێزانە خۆش‌گوزەرەکانی مۆسکۆ بوو . لەنیوەی دووەمی سەدەی نۆزدەهەمدا چینی بۆرژوای ڕوسیا زیاتر لەپێشدان خۆی لەهونەر نزیك دەکردەوەو . خۆیشی وایپیشان دەدا کە پەیوەندیەکی نزیکی لەگەڵ هونەرو ڕۆشنبیری‌دا هەیە .هەر لە تەمەنی چواردە ساڵیەوە چووە سەر تەختەی شانۆی تایبەتی خێزانەکەیان ، هەر بۆیەش شێوەی پەروەردەکردنی خۆشەویستیەکی قووڵی بۆ ئەم هونەرە لەلاچەسپاندو هەروەها پەیوەندی بەپیشەی هونەر وەك میراتێك لەخێزانەکەیان بۆمایەوە .

گوشاد حمه سعید
ئامادەی کردووە

دایکی کچی (ماری وارلە)ی هونەرپیشەی فەرەنسایی بوو ، هەروەها دووخوشك‌و دووبراشی بوونە هونەرمەندو دەرهێنەر .

ئیستانیسلافسکی لەساڵی (١٨٨٨)دا لە دروست‌کردنی کۆمەڵەی هونەری لەشاری مۆسکۆدا بەشداری کردوو ، زۆر دەوری لەنواندنی شانۆگەریە بچووکەکان وەرگرت تا دەوری کەسە تراژیدیەکانی شیللرو شکسپیری نواند .

لەوکاتەدا کە (ئیستانسلافسکی) خۆی بۆ (دەرهێنان) وکاری هونەری ئامادەدەکرد ، بریاریشی‌دا ڕووبکاتە دەورووبەرە هونەریەکانی مۆسکۆ تەماشاکەرانی ئیستانسلافسکی لەریالیزم‌و بەرهەمە نوێیەکانی سەریان دەسورما زۆر شێوەی تازەی لەکاری نواندن‌و تەرزو رێگای جێ‌بەجێ‌کردن (تنفیذ) داهێنا .

ئیستانیسلافسکی لەکەرەتی یەکەم‌دا دلێرانەهەنگاوی دەنا لەرێی داهێنان دژی شێوەو ڕەوشت‌و دابەکۆنەکان‌و دژی چمکە کۆنەکانی جوانی تێ‌دەکۆشا .

یەکێك لەرەخنەگرانی فەرەنسی کەئیستانیسلافسکی بەوە تاوانبارکرد گوایە لەنواندی (ئوتیللۆ)دا ریزی شێوازو بریارە کۆنەکانی نەگرتووە دەڵێ : (باوەڕبکەن‌کە فرمانی ئێمە ئەوەیە داب‌و ڕەوشتە کۆنەکانی لەهونەر دورخەینەوەو لەجێی ئەودا داهێنان‌و دروست کردنی شتێ‌نوێ پێك‌بهێنن ، تەنیا بەم ڕێگایەش دەتوانرێ هونەر رزگار بکەین .

لەساڵی ١٨٩٨ دا ئیستانسلافسکی لەگەڵ «فلادیمیر نمیرویچ» شانۆگەری نوس‌و ڕەخنەگری شانۆیی بەناوبانگ شانۆی هونەری مۆسکۆیان دامەزراندو ، یەکەمین کارێکیش کەکردیان تراژیدی مێژوویی (ئەلکسی تولستوی) کە ناوی تزاز فئودورایو وانویچ) بوو بەڵام هونەری شانۆگەری واقیعی لەگەڵ نواندنی (مەلی دەریایی) چیخۆف‌دا هاتەکایەوە ، ئیستانسلافسکی‌و (نمیرویچ) لەسەرەتادا بەرهەمەکانی چیخوف‌و ماوەیەکی کەمیش پاش ئەوە ، بەرهەمەکانی (ماکسیم گۆرکی)یان هێنایە سەر رووی شانۆو شانۆگەریەکانیان کارێکی بێ‌پایانیان لەپێشخستن‌و پەرەپێدانی شانۆی هونەری کردو بۆ ماوەیەکی دوورو درێژیش ڕێبازو کاکڵی ئەویان دیارکرد .

ئیستانسلافسکی پەیوەندیەکی هونەری‌و گیانی بەگیانی لەگەڵ چیخۆف پەیدا دەکاو . بەرە بەرە ئەم پەیوەندیە بۆ برادەرایەتیەکی قول دەگۆرێ .

شانۆگەریەکانی چیخۆف خۆی

لەخۆیدا تازەیەو بێ ئەوەی کەس پێش ئەو ئەم بابەتانەی نووسی بێ‌و دەرهێنانیشیان پێویستی بەداهێنان‌و ڕێ‌و ڕەنگ‌ڕشتنی تازەیەو پێویستە هونەری دەرهێنانی نوێش بەوەچەی فێربوون‌و لێکۆلینەوە بزانرێ .

یستانسلافسکی لەبینینی دەوری پالەوانەکانی (چیخۆف)و (گۆرکی) بێ‌وێنەیە هەروەها تیپی شانۆی هونەری مۆسکۆ لەنواندی شانۆگەری نووسەرە بێگانەکانیش وەك . هاوپتن وئیبسن‌و میترلیگ‌دا بەناوبانگە .

ئیستانسلافسکی لەسەردەمی لاوێتی‌دا بەگوێرەی توانا تێ‌دەکۆشا شانۆ زیاتر لەسروشتی تەماشاکەرانی نزیك بکاتەوە پاشدان بەتێگەیشتنێکی قوولتر سەیری هونەری دەکرد ، تائەوکاتەش پەیوەندی خۆی بە «سمبولیسم» نیشان دەدا .

پاش سەرکەوتنی شۆڕشی ئۆکتۆبەر ئیستانسلافسکی هەموو تواناو گوڕی خۆی لەپێناوی قوتابخانەی ڕیالیزم‌دا خستەکارو هەر خۆیشی دەڵێ : «پاش شۆڕش دەرگای شانۆ بەرووی تەماشاکەرانی تازە کراوە کەخۆراکی سادەو تێرو تەسەلیان دەوێ بەڵام هونەر وەك «خواردن» نیە تاپێویستی بە دەرمان بێ بۆ جۆشدانی هەست‌و زەوقی ئەوکەسەی دەیخوا .

ئیستانسلافسکی ئیشی خۆی تەنیا بەجێ‌بەجێ‌کردنی بەرهەمەکان دیاری ناکا ، بەڵکو ڕووی کردە شاکارە کلاسیکەکانی ڕووس‌و بێگانەو شانۆگەریەکانی ئیستروفسکی‌و گۆگۆل‌و پۆشکین‌و شکسپیرو مۆلێر بومارسیە هێنایە سەر تەختەی شانۆ ، ناوبراو تەنیا گۆڕانکاری نوێی لەکاری (دراما)دا نەکرد : بەڵکو لە ساڵی ١٩٢٤دا لەئاپارتمانەکەی خۆیدا کە کەوتبووە کۆلانی لئوییوتسکی ئۆپرای (ئۆژن ئۆنگین)ی چایکۆفسکی بە تەواو پێشکەش کرد بەم کارەش گۆڕانکاریەکی زۆری لە شێوازی تێگەیشتنی شانۆی «لیدك»دا کرد کە تا ئەورۆژگارەش باوبوو . هەر لەو ڕۆژەش بەدواوە چالاکیەکانی خۆی لەنێوان کاری ئۆپراو درامادا دابەش‌کرد .

ئیستانسلافسکی بەپشت بەستن بە تاقی‌کردنەوەکانی خۆی‌و شێوازی کارکردنی ئەوانەی پێش‌خۆی‌و هەروەها هاوچەرخەکانی خۆی هەولی دەدا ڕێ‌پیشاندەری ئەکتەرەکان بکاو باشتر ڕێکیان بخا ، چونکە هەموو شتێك لە تێروانینی لاوان ساناو سادە خۆی دەنوێنێ‌و ئەو سیفەتانەیش کە ئەکتەر پێویستی‌بەتی بۆگەیشتن بەرپزی واقیعی بەم شێوەیە شی‌دەکاتەوە : ئەکتەر دەبێ وردبیرو تیژو بەزەوق‌بێ‌و توانای کارتیکردنی هەبێ و شت بەخێرایی لەبەربکاو لەبیری نەچێ ، هەستێکی بەهێزو توانای داهێنان‌و خەیاڵێکی بەپیزی هەبێ‌و بتوانی بەتەواوی خۆی بخاتە جێ‌ی ئەوکەسەی کەپیشانی دەدا ، دەبێ بەسەرو سەلیقەو تێگەیشتووبێ ، دەنگ و مۆسیقاو نەغمەکان ئەندازە بکات ، دەرکیان پێ‌بیات ، ڕاستگۆبێ هێزی بەدیهیەتی داهێنانی هەبێ‌و بتوانی دەست بەسەر هەستی خەلکی دابگرێ‌و کار لەهەستی تەماشاکەر بکات ، ئەکتەر دەبێ خۆی بۆ ڕێی سەخت‌و پرمەینەت‌و درك‌و دال ئامادە بکات‌و شەیدای کاری خۆی بێ .

بەم شێوەیە گەڕان‌و کۆششێکی دوورو درێژ بەدرێژایی ساڵانێکی زۆر لەئاکامدا بووە هۆی سەرهەڵدان‌و پەیدابوونی (سیستەم)ی تایبەتی سەر بەئیستانسلافسکی کەپاشدان ناووناوبانگێکی جیهانی پەیدا کرد .

سیستەمی ئیستانسلافسکی کۆمەڵە ڕێگایەکە کەئامانجی سەرەکیان ئەوەیە ئەکتەر بخەنە سەر ڕێی ڕاست‌و ناچاریشی بکەن بۆ ئەوەی بەووردی ئەو دوو پێداویستە بناسێ . کەئەوانیش گیان‌و لەشن ، کەتەکنیکە هونەریەکە لێرەوە هەڵدەقوڵێ واتە جوڵەی لەشی ئەکتەرو چۆنیەتی دەربڕینی دەروونی ئەکتەر . هونەرمەند دەبێ لەگەڵ توانای خستنەڕوو ڕێ‌نیشاندانی فیکری هەبێ‌و دەبێ لەگەڵ هێزی داهێنانی خۆی . تەماشاکەر بخاتە ناو حالەتێکی ڕۆحی‌یەوەو لەم بارەیەوەش دەڵێ : هۆڵی شانۆ گرنگترین کورسی فێربوون‌و خوێندنەوەو گرنگیشی لە کتێبەکان پترە . ئەو کۆششەی من بەگوێرەی توانای خۆم دەیکەم لەبەر ئەوەیە کەبۆ نەوەی داهاتوو ڕوون بێتەوە کە ئەکتەر مامۆستاو پەیامنێری ڕاستی‌و جوانییە .

هونەرمەند دەبێ داب‌و نەریتە کۆنەکانی کە وەك تەونی جاڵجاڵۆکە لەرووی شانۆ ئاڵاون بدرێنی لەلایەکی دیکە دەبێ ڕێی لەناو بردنی (ناتوارالیسم) بگرێتەبەر .

چەند دەرهێنەرێك کە بەناوبانگترینیان «میوهولد»و «ئەختاگنف»و «سۆلدژتسکی»و «دیکی»ین‌و هە روەها زۆر لەئەکتەرە بەناوبانگەکانیش لایەنگیر یان قوتابی ئەو بوون ، بیرو باوەرەکانی ئەویان بەهەموو وولاتانی ئەورووپاو ئەمەریکادا بلاوکردەوە .

ئیستانیسلافسکی لەگەڵ زۆر لەو هونەرمەندانەی کە دەهاتنە ڕووسیا یان

ئەوانەی کە لەگەڵ تیپی (شانۆی هونەری) سەفەریان بۆ ئەوروپا دەکرد یەکتریان دەبینی‌و برادەرایەتیەکی زۆریشی لەگەلیاندا هەبوو وەك (گوردن کریك) ماکس رینهارت) (ئەندرە ئەنتوان)و (دراك کۆپۆ) کە ئەوانە ئەویان بەمامۆستای خۆیان دەزانی .

ئیمرۆ کاری ئەم دەرهێنەرە رووسانە لەچوارچیوەی شانۆیەکی کامڵ‌و لەسەراپای وڵاتانی دنیادا زۆر بەقوڵی دیارە هونەرمەندە گەورەکانی فەرەنساو ئیتالیا وەك «ژان ویلار»و «ئەدوارد دوفیلپو» باوەریان بەوە هێناوە ، هەروەها پێشرەوانی شانۆی ئینگلیزی‌و ئەمەریکایی‌و ژاپۆن‌و چین‌و چیکۆسلوڤاکی پۆلۆنی‌و ئەلبانی‌و زۆر لەووڵاتانی دی ، پەیرەوی‌کەری قوتابخانەی ئەون .

«دوا لاپەرەکانی وەسیەت‌نامە هونەریەکەی ئیستانسلافسکی»

سەردەمی لاوی بووە سپیرێك ، دواشانۆی ژیانیشم نزیك دەبێتەوە ، وەختی ئەوە هاتووە کەلەبەر رۆشنایی رابردوو رەسم‌و بەرنامەیەك بۆکارەکانی ئایندە رێك بخەم ، لەلایەك دەهێنەری‌و ئەکتەریشم کرد و شانۆگەریم هێنایە سەر تەختەی شانۆو (لەلایەکی دیکە گیانم دەهێنایە بەر جیهانی دەروونی ئەکتەرو هەموو رێ‌و وەسیلەیەکم (هۆیەکم) تاقی‌کردەوەو قەرزەکانی خۆم بە رێبازە جیاجیاکانی شانۆ لە «ریالیست‌و تاریخی‌و سمبولیست‌و ئیدیولوژیك) دایەوە . زۆر بیرو باوەری جیاجیام موتالاکرد ، «ریالیسم — فوتوریسم ، معماری ، پەیکەرتاشی — هتد بەوردی‌و کاری رۆشنای جۆراوجۆر کردنم تاقی‌کردوە ، لەدواجاردا گەیاندمیە ئەوە کە هیچیەك لەوانە زەمنیەیەکی بەپیزبۆ هونەرمەند دروست ناکات ئەو دەوروبەرەی کەمن حەزی لی‌دەکەم دەبێ سادەبێ بەلام ئەوسادەیی‌یەی کە لە منداڵدانی گەران‌و لیکۆڵینەوەو داهێنانێکی زۆرەوە بوو بێ ، نەك بێ پێزو (هەژار)و ناچیز بێ .

نازانم دەبێ چ‌بکەم تا ئەو سادەییە وەك ئارایشتێکی بی‌ماناو سەرسورهێنەر نەبێ ، چونکە ئەم جۆرە ئارایشت‌و جوانکاریانە لەبەرچاوی ئەوکەسانەی کەلەگەڵ دەوروبەری شانۆ ئاشناییان زیاترە جوانتر خۆی دەنوێنی ، خۆزگە رۆژێك هونەرمەندێکی گەورە دەهاتە دنیاو ئەو مەسەلەیەی کەدژوارترین مەسەلەی پەیوەند بەشانۆیە چارەسەر دەکرد : بەلام لەبارەی کاری رۆحی‌و فیکری ئەکتەرەوە هەموو شتێك بەدەست تواناو هێزی دەرك پی‌کردن‌و توانای هونەری هەریەکێك لەهونەرمەندانە دەروا بەرێوە .

هەندێك لەو باوەرەدان کە ئەکتەر تەنیاپێویستی بە توانای کارکردن‌و ئیلهام هەیەو هەندێکیش دەڵین هونەر لەهەموو شتێك پێشکەوتوو ترە ، ئەگەر چمکەکەشی «واتە هونەرمەند» هێزو توانای ئیش‌کردنی تێدابێ زۆر باشترە . ئەگەر دەستەی دووەم تا ئەو رادەیە سەریان لەژیانی دەروونی‌و رۆحی ئەکتەر دەسورمێ لەبەر ئەوەیە کەخۆیان توانایان نیە لەسەر تەختەی شانۆ هەستێکی واقیعیانەیان هەبێ‌و لەناو دەورەکانی خۆیاندا بژین ، چونکە لەسەدا نەوتی کاری ئەکتەر لەدەرك کردن‌و هەست‌کردن بەدەورەکەی خۆی‌و تێداتوانەوەیەتی‌و ئەگەر گەیشتە ئەو ئەنجامەش ئەوە مانای ئەوەیە کارەکەی خۆی ئەنجام‌داوە ، ئەوپەری ناتێگەیشتنیشە کە لەسەدا نەوەتی کارەکە بەدەست رێککەوت بسپێرین .

یاسا بۆ هونەرمەندە بەهێزو تواناکان دانەنراوە ، بەڵکو ئەوان خۆیان یاساکان دادەنێن‌و دەیان هێننەدی ، بەلام لەبەرچی هەرگیز ئەکتەری بەهێزو توانا نکۆڵی لەسوودو بایەخی هونەر ناکا ، بەڵکو بەپێچەوانەوە لەو باوەرەدایە کەشت بەدەست هێنان‌و ووردی لە هونەردا گرنگترین فرمانی هونەرمەندە ، ئەکتەر هەرچەندەکی مەزن‌تربێ پەیوەندی خۆشەویشتی خۆی زیاتر پیشانی هونەردەدا ، تاوەکو هونەریش بەزانیاری لێهاتوویی لەرادەبەدەر موتوربە نەکرێ ، نابێتە هونەرێکی واقیعیانە ، هەرلەبەر ئەوەش «دگا» دەی‌ووت : ئەگەر نرخی سەدهەزار فرانك لێهاتوویت هەیە تێکۆشە تابەقەدەرایی پێنج «پوولی» دیکەبکری . پێویستی ئەو راستیە لەهونەر لە هەموو شتێك زیاترە ، بەپێچەوانەی هەموو هونەرەکانی دی کە میژوو وەپێشکەوتنیان بەهۆی مۆزەخانەو کتێب‌و نووسراو پارێزراوەو بەنەمری ماوەتەوە . . داب‌و رێبازی هونەری شانۆ تەنیا بەهۆی ئەکتەرەوە زیندووەو روناکی ئاگرەکەیشی لەدەرەوەی شانۆ ناگاتە کەس . دەبێ دەست بخەینە ناودەستی یەك‌و تەنیا رێی سەرکەوتن‌و فێربوون‌و بەهۆی بەرپاخستنی‌و رۆشن‌کردنەوەو تیشك بە خشین ، رێ‌نیشاندانی بەردەوام لەلایەن کارو کۆششی بەردەوام بەئیلهامیش موتوربەی بکەین .

هونەری نواندن لەولایەنەوە جیاوازی لەگەڵ هونەرەکانی‌دی هەیە ، چونکە هونەرەکانی‌دی دەتوانن چاوەری‌ی ئیلهام بکەن ، لەکاتێکدا کە دەبێ جڵەوی ئیلهام لەدەست خۆی‌دابێ‌و لەوکاتەیش کە داوای لی‌دەکەن ئیلهام لەقووڵایی خودی

خۆیەوە بهێنێتەسەر رووی شانۆ ، نهێنی کار ێرەدایەو بەبێ ئەوەش کاملترین تەکنیك و شایستەترین توانا بێبەبەرهەم دەبێ و بەبەدبەختی و حەسوودیان کلیلی ئەو نهێنیانە دەشارنەوەو تاگەورەترین مامۆستایانی شانۆش (جگە لەهەندێکی زۆر کەمیان) نەك تەنیا ئەو نهێنی و رمزانە بە دەستی قوتابیە لاوەکانیان ناسپێرن ، بەڵکو لەپشت پەردە ئەستوورەکان دەیان شارنەوە . ئەو یاسایانەی پەیوەندیان بەداهێنانەوە هەیە بەسیە بۆ ئسپاتی بوونی توانای دەرك پێ کردن کارێکی بەنرخیش ئەنجام نادا ، هونەرمەند دەبێ یاسا ناوبراوەکان بەوردی بخوێنێتەوە ، چونکە ئەو یاسایانە تەنیا هێزی سەرووی دەرك پێ کردنیان (قوة مافوق ادراك) دەورووژێنن دەی خەنەکار ، ئەوەیش لەوانەماوە هەڵهێنیجرابێ ، لەناو ویژدانی ئێمە وەك موعجیزەیەك بەنەمری دەمێنێتەوە ، لەبەر ئەوە خوێندنەوەو ئاگاداربوونمان لەشێوەی ئیشکردن و پێشکەوتنی خەڵکی دی بەرەو حەشارگەو پێچ وپەنا نادیارەکان و سەرچاوەی ئیلهام ڕێمان بۆخۆش دەکاو دەستنیشاندەرمان دەکا . ئێمە دەبێ بۆ بەدەست هێنانی ئەو بیروباوەڕو ئامانجانە هەوڵ بدەین کەنەوەی نوێ و لاوان بۆخۆی ڕادەکێشی . خوێندنەوەو دەرك پێ کردن و تێگەیشتن ئەو شتانەی لەنلو دڵ و گیانی لاواندا دەسورێنەوە ، کارێکی زۆرباشەو لەگەڵ ئەوەش دا ئارەزوو بکەین لەوبارورەوتە لە دوو شت دوورەپەرێز بین یەکەمیان : ئەوپیرەمێردەی کەخۆی ئارایشت دەکاو دەیەوێ لەگەڵ لاوان کاربکاو بەوئومێدی کەخۆی وەك هاوتەمەنی ئەوان بنوێنی (پیشان بدا)

دووەم : پیرەمێردێکی خاوەن تاقی کردنەوە کەوەك لەهەمووشتێك گەیشتنی و بەدخوو توورەبێیە ، هیچ هەوڵێکی تازە قبول ناکاو هەموو هەول و کۆششەکانی دەوری لاوێتی خۆی لەیادکردووە .

من واحەزدەکەم کە لەدوادوای ساڵەکانی ژیانمدا وەك چۆن هەم وابم ، واتە بەشێوەیەك دەبێ وەك چۆن لەسەر یاسا سروشتی یەکانیشم کردووەو ژیاوم هەروابم ، بەڵام من کێم و لەوجیهانە نوێیەی کەبۆ شانۆ دێتەکایە هیچ پایەیەکم هەیە ؟ دەرك بەوشتانە بکەم ئایا توانای ئەوەم هەیە کەوەك رابردوو هەست بەوشتانە بکەم کەلاوان بایەخی پێ دەدەن و سەرگەرم و شەیدایانن ؟ دەبێ دان بەوە دابنێم کەوەك لەش هەرگیز توانای ئەوەم تێدانەماوە بەخوێندنەوەی ژیان و هونەری من پەی بەشێوەی پەروەردەکردنی من دەبەی ، ژیانی رابردووشیان لەگەڵ هەرچی لاوانی سەردەم هەیە بەراوردبکە چۆن دەتوانین ئەنجامی تاقی کردنەوەکانی خۆمان بگەیەنینە دەستی لاوان و لەوهەلانەش دووریان خەینەوە کەبەهۆی کەم تاقی کردنەوە تووشیان دێن .

هەر وەختێك کەسەیری سەراسەری ژیانی هونەری خۆم دەکەم دەمەوێ خۆم لەگەڵ ئەوکیمیاگەرە بەراوردبکەم ، کەماوەیەکی درێژ لەناو درکودار بگەرێ پاشدان ئەو شارەگەی کە مەرامیەتی ببینیتەوەو خەروارەپڕ لە ورتکە بەردەکان سووربکاتەوە تاوەکو چەند مسقاڵە فلزێکی بەنرخی وەچەنگ کەوێ منیش وەك «کیماگەر» ناتوانم بەری رەنجی خۆم بدەمە کەسێکی دی ، بەڵکو تەنیا دەتوانم ئەو زێرەی کە پەیدام کردووە نیشانیان بدەم .

ئایا ئەکتەرەکان لەکاتی نواندن لەبیری (چۆنیەتی) یان (چەندێتی)دان ؟ ئەو دەرهێنەرانەی کە هەست و شێوەی تێگەیشتنی خۆیان لەبارەی نواندنی دەورێکەوە بەسەر ئەکتەرەکاندا دەسەپێنن دەکەونە ناو هەڵەیەکی گەورەوە ، ئەوکارە سنووری ئەکتەرەکان دەبەزێنێ ، چونکە دەرهێنەر کاری تایبەتی خۆی هەیە ؟

دەرهێنەر دەبێ پێش هەمووشتێك دەرك بەمەیلی ئەکتەران بکا هەموو وجودی ئەوکەسانە بناسێ کە لە جێبەجێ کردنی شانۆگەریەکە بەشدارن و لەلای خۆی بڕیار لەسەر توانای داهێنان وگیانی هونەری نوێنەران بداو هەروەها ئەویش کەدەتوانرێ بهێنرێتەدی و ئەویش کە دەبێ چۆن بهێنرێتەدی و ، بەپێچەوانەوە ئەگەر هەستی تایبەتی خۆی بسەپێنی ، ئەوا هەرگیز ناتوانی توخمە بزوێنەرەکانی ژیان لە ئەکتەردا درووست بکا ، چونکە شتێکی بەدیهیە (باوە) کە لە توخمە بێگیانەکان بەرهەمی بێ گیان دێتەبەرهەم .

رەخنەگری بەتوانا دەتوانی بێتە یارمەتیدەری ئەکتەر بۆ کۆمەك کردنیشی خۆی بە رابەرێك بزانی کەرێنمایی ئەکتەر بکا لە خۆناساندنی بەخەڵك . ئەگەر رەخنەگری بێ توانا بەبالای ئەکتەر هەڵبڵێ ئەوا زیان لەئەکتەر دەدا .

لەژیان هیچ شتێك دووبارە نابێتەوە . هەرگیز دووکەس یان دووفیکر یان دوو هەست ونەست ناتوانن ببنەیەك . ئەوهەست و نەستەی کەئەکتەر ئێمڕو لەسەر رووی شانۆ دەینوێنێ سبەینی ناتوانی دووبارەی بکاتەوە ، هەربەم شێوەیە هیچ جۆش خواردن و هەڵچوونێك ناتوانی هەتاهەتایە سیمایەکی دیاریکراوی هەبێ . بەڵکو دەبێ خۆی لەخۆیدا بێتەکایەوە .